

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Прев 146/2025
12.02.2026. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Татјане Матковић Стефановић, председника већа, Татјане Ђурица и Јасминке Обућина, чланова већа, у парници по тужби тужиоца "Железнице Србије" а.д. Београд, против туженог Република Србија, Београд, кога заступа Државно правобранилаштво, Београд, ради дуга, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда Пж 3226/24 од 25.09.2024. године, у седници одржаној дана 12.02.2026. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Привредног апелационог суда Пж 3226/24 од 25.09.2024. године.

Образложење

Пресудом Привредног апелационог суда Пж 3226/24 од 25.09.2024. године, одбијена је жалба туженог и потврђена пресуда Привредног суда у Београду П 3829/23 од 08.04.2024. године, којом је обавезан тужени да тужиоцу плати 22.916.835,21 динар са законском затезном каматом на појединачно означене износе од датума доспећа, до исплате; 1.084.500,43 динара са законском затезном каматом од 06.07.2023. године, до исплате и 3.000.000,00 динара са законском затезном каматом од 01.01.2015. године, до исплате, те обавезан тужени да тужиоцу плати 815.214,00 динара на име трошкова парничног поступка са законском затезном каматом од дана извршности пресуде, до исплате.

Против другостепене пресуде тужени је изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права са предлогом да Врховни суд преиначи нижестепене пресуде и одбије тужбени захтев.

Испитујући побијану пресуду у границама ревизијских навода, у складу са одредбом члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 72/11...10/23 – др. закон), Врховни суд је утврдио да ревизија туженог није основана.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју се у ревизијском поступку пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац, као закуподавац и „Желтурист“ д.о.о. Београд, као купац су били у облигационоправном односу по основу Уговора о давању у закуп пословног простора и земљишта од 27.12.2007. године, којим је регулисано ослобођење „Желтурист“ д.о.о. Београд од обавезе плаћања закупнине за таксативно наведене непокретности, при чему је исти преузео обавезу плаћања споредних трошкова закупа. Тужилац је претходно плаћене комуналне трошкове, трошкове електричне енергије и телефона префактурисао на „Желтурист“ д.о.о. Београд. Даље, тужилац и „Желтурист“ д.о.о. Београд су били у облигационоправном односу по основу Уговора о пословно-техничкој сарадњи од 26.12.2013. године са Анексом број 1 од 30.01.2014. године, Уговора о пословно техничкој сарадњи од 28.02.2014. године са Анексима број 1-6 (закљученим 28.02.2014., 05.03.2014., 09.04.2014., 30.04.2014., 15.05.2014. и 30.05.2014. године) и Уговора о пружању услуге од 30.06.2014. године, којима је тужилац поверио „Желтурист“ д.о.о. Београд вршење претежно угоститељских услуга у возним средствима, као и у бањама и на мору. Тужилац је на основу наведених уговора са анексима вршио уплате „Желтурист“ д.о.о. Београд по испостављеним авансним рачунима. Тужилац је дописима и ургенцијама од 09.07.2014., 12.08.2014. и 29.09.2014. године, позивао „Желтурист“ д.о.о. Београд да достави документацију којом би оправдао уплаћене авансе, што „Желтурист“ д.о.о. Београд није учинио. Тужилац и „Желтурист“ д.о.о. Београд су били и у облигационоправном односу по основу Уговора о краткорочној позајмици од 29.08.2014. године, по основу којег је тужилац извршио пренос уговореног износа зајма од 3.000.000,00 динара на рачун „Желтурист“ д.о.о. Београд. Тужени је имао уписаних 100% удела у „Желтурист“ д.о.о. Београд - у принудној ликвидацији и једини је његов члан на дан брисања друштва из Регистра привредних субјеката дана 10.07.2020. године. Обавештењем и позивом за споразумно решавање дуговања по напред наведеним основима, које је у Државном правобранилаштву примљено 06.06.2023. године, тужилац је обавестио туженог, као контролног члана, о висини потраживања: на име извршених уплата аванса „Желтурист“ д.о.о. по Уговору о пословно-техничкој сарадњи са припадајућим анексима, које нису оправдане пруженим услугама; на име неизмирених трошкова закупа (комуналне услуге, електрична енергија, ПТТ услуге), по основу члана 4. Уговора о давању у закуп пословног простора и земљишта „Желтурист“ д.о.о. и по основу уплаћене позајмице по Уговору о краткорочној позајмици коју „Желтурист“ д.о.о. није вратио тужиоцу, те је позвао туженог да предложи начин исплате наведених потраживања. Тужени није оспорио да „Желтурист“ д.о.о. Београд није у целости оправдао авансне уплате, које су извршене по основу уговора о пословно техничкој сарадњи и уговора о пружању услуга са анексима - извршеним услугама тужиоцу. Такође, „Желтурист“ д.о.о. Београд није у целости измирио тужиоцу споредне трошкове закупа простора и није вратио уплаћена средства зајма, а што је утврђено из налаза и мишљења, као и исказа вештака. Према налазу и мишљењу вештака, потраживање тужиоца према „Желтурист“ д.о.о. Београд по основу авансних уплата, које нису оправдане пруженим услугама, износи 22.916.835,21 динар; по основу префактурисаних трошкова електричне енергије, комуналних услуга и телефона у закупљеном простору износи 1.084.500,43 динара и по основу невраћеног зајма износи од 3.000.000,00 динара.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су, са позивом на одредбе чл. 62. и 548. став 3. и 4. Закона о привредним друштвима правноснажно усвојили тужбени захтев закључивши да тужени, као контролни члан брисаног привредног друштва - власник 100% удела у том друштву, одговара неограничено

солидарно за неизвршене и доспеле обавезе брисаног друштва, а тиме и за потраживања тужиоца која се односе на: дуг на основу авансних уплата које нису оправдане, префактурисане трошкове електричне енергије за објект који је дат у закуп и позајмицу која није враћена. Према становишту нижестепених судова, у погледу потраживања тужиоца у износу од 22.916.835,21 динар на име повраћаја датог аванса по основу Уговора пословно-техничкој сарадњи од 26.12.2013. године са Анексом од 30.01.2014. године, Уговора о пословно-техничкој сарадњи од 28.02.2014. године са Анексима 1 - 6 и Уговора о пружању услуге од 30.06.2014. године које износе је „Желтурист“ д.о.о. Београд држао без правног основа будући да примљени аванс није оправдао извршеним услугама, има се применити општи рок застарелости потраживања од 10 година из чл. 371. Закона о облигационим односима. Имајући у виду да је по спроведеном вештачењу најстарије утужено потраживање доспело 07.09.2013. године и да је „Желтурист“ д.о.о. - у принудној ликвидацији Београд брисан из Регистра привредних субјеката 10.07.2020. године, то на дан брисања наведеног друштва из регистра привредних субјеката потраживање тужиоца у наведеном износу није било застарело. Исто се према становишту нижестепених судова односи на накнаду у износу од 3.000.000,00 динара коју тужилац потражује по основу Уговора о краткорочној позајмици од 29.08.2014. године. Како је рок доспећа по предметном Уговору о зајму 31.12.2014. године то произилази, према становишту нижестепених судова, да на дан брисања „Желтурист“ д.о.о. - у принудној ликвидацији Београд предметно потраживање није било застарело. У погледу потраживања тужиоца од 1.084.500,43 динара на име трошкова комуналних услуга електричне енергије и телефона у закупљеном простору насталих по основу Уговора о давању у закуп пословног простора и земљишта од 27.12.2007. године, а које је тужилац платио даваоцима услуга и префактурисао „Желтурист“ д.о.о. Београд, нижестепени судови су такође применили општи рок застарелости наводећи да је законодавац направио разлику између закупнине и осталих трошкова који терете закуп и да је чланом 375. ЗОО предвиђен посебан рок застарелости само у погледу закупнине. Према схватању нижестепених судова у овом случају нема места ни примени члана 374. ЗОО. Како је за тужиоца најстарије потраживање по основу наведених трошкова доспело 31.07.2015. године, након чега је накнаду истих могао да захтева од „Желтурист“ д.о.о., то је рок застарелости почео да тече 01.08.2015. године па до брисања „Желтурист“ д.о.о. - у принудној ликвидацији Београд, такође није протекао рок застарелости. Како је тужба против контролног члана поднета 06.07.2023. године, то су нижестепени судови закључили да потраживање тужиоца у наведеним износима према туженом, сагласно одредби чл. 548. ст. 4. Закона о привредним друштвима није застарело. Из наведених разлога је правноснажно усвојен тужбени захтев у целисти.

Тужени је у ревизији указао на то да се ради о потраживањима која су застарела пре брисања „Желтурист“ д.о.о. - у принудној ликвидацији Београд. Сматрао је да су правни основ за повраћај аванса уговори у привреди и да се у тој ситуацији примењује рок застарелости предвиђен чланом 374. ЗОО. Што се тиче споредних трошкова закупа, које је тужилац платио на префактурисао „Желтурист“ д.о.о. Београд, тужени је истакао да се на њих примењује одредба чл. 369. ЗОО.

Врховни суд налази да су наводи ревидента неосновани и да су нижестепени судови правилном применом материјалног права закључили да је тужбени захтев основан у целисти.

Наиме, Закон о привредним друштвима у члану 548. став 3. као изузетак од правила да након брисања друштва из регистра привредних субјеката, чланови брисаног друштва одговарају за обавезе друштва до висине вредности примљене имовине, предвиђа одговорност контролног члана/акционара друштва тако што прописује да контролни члан, односно контролни акционар, одговара неограничено солидарно за обавезе друштва и након брисања друштва из регистра. Према ставу 4. истог члана, потраживања поверилаца друштва према члановима друштва из става 3. застаревају у року од три године од дана брисања друштва из регистра.

Појам контролног члана/акционара друштва, Закон о привредним друштвима регулише у одредби члана 62. која одређује ко су повезана лица. Према ставу 6. наведеног члана, сматра се да је одређено лице контролни члан друштва увек када то лице самостално или са повезаним лицима поседује већинско учешће у основном капиталу друштва.

У конкретном случају, тужени са уделом од 100% има статус контролног члана друштва „Желтурист“ д.о.о. - у принудној ликвидацији Београд, које је брисано из регистра АПР дана 10.07.2020. године. Одговорност туженог је директна и заснована је на самом закону односно ради се о законом успостављеној неограниченој и солидарној одговорности за обавезе друштва.

Што се тиче истакнутог приговора застарелости, Врховни суд указује на то да су за оцену основаности приговора застарелости релевантна оба рока на која нижестепени судови указују, како из уговорног односа брисаног друштва са тужиоцем, тако и рок предвиђен Законом о привредним друштвима у чл. 548. став 4. За потраживање износа од 22.916.835.21 динара на име повраћаја датог аванса по основу горе наведених уговора о пословно - техничкој сарадњи са анексима и уговора о пружању услуге, није прописан посебан рок застарелости, већ се примењује општи рок застарелости од десет година из члана 371. Закона о облигационим односима, будући да „Желтурист“ д.о.о. - у принудној ликвидацији Београд није оправдао плаћени аванс извршеним услугама, што значи да га је задржао без основа. Наведени рок се примењује и у погледу потраживања износа од 3.000.000,00 динара, по основу Уговора о краткорочној позајмици од 29.08.2014. године, јер се уговором о зајму не врши промет робе и услуга, већ предаја у својину новца или ствари уз обавезу зајмопримца да по истеку уговореног рока зајмодавцу врати исту количину новца или ствари исте врсте и квалитета па нема места примени рока застарелости из члана 374. Закона о облигационим односима. У погледу потраживања тужиоца од 1.084.500,43 динара, на име трошкова комуналних услуга, електричне енергије и телефона у закупљеном простору, насталих по основу Уговора о давању у закуп пословног простора и земљишта од 27.12.2007. године, које је тужилац платио даваоцима услуга и префактурисао „Желтурист“ д.о.о. Београд, на исто се такође примењује општи рок застарелости, прописан чл. 371. ЗОО. Наведено из разлога што је Законом о облигационим односима у делу који се односи на уговоре о закупу направљена разлика између закупнине и других трошкова који настају употребом ствари. Дакле, како је законодавац направио разлику између закупнине и осталих трошкова који терете закуп, те како је чланом 375. ЗОО предвиђен посебан рок застарелости само у погледу закупнине, то је правилан закључак нижестепених судова да се на наведене трошкове има применити општи рок застарелости од 10 година. Нема места ни примени рока из члана 374. ЗОО јер се не ради о потраживању даваоца према кориснику услуге, већ о накнади трошкова које је закуподавац сносио даваоцу услуге и префактурисао закупцу. Ради се о уштеђеном издтку за колико се увећала имовина

претходника туженог. Стога, нема места примени ни чл. 369. ЗОО на који члан је ревидент указао. Даље, одговорност контролног члана се по закону успоставља на дан брисања и на њега по закону прелази обавеза брисаног друштва, онаква каква је била на тај дан. Даном брисања, према одредби члана 548. став 4. ЗПД, почиње тећи рок застарелости од три године према контролном члану. Следило би да застарелост неће наступити ако у време брисања није било застарело потраживање према брисаном друштву и ако је тужба према контролном члану поднета пре истека рока од три године од дана брисања.

Имајући у виду да је сагласно спроведеном вештачењу, најстарије утужено потраживање на име повраћаја датог аванса по основу горе наведених уговора о пословно-техничкој сарадњи са анексима и уговора о пружању услуге, доспело 07.09.2013. године, да је рок застарелости почео да се рачуна у смислу члана 361. истог закона почев од 08.09.2013. године, те да је „Желтурист“ д.о.о. - у принудној ликвидацији Београд брисан из регистра привредних субјеката 10.07.2020. године, то на дан брисања наведеног друштва из регистра привредних субјеката потраживање тужиоца у наведеном износу није било застарело. Како је уговорени рок доспећа по уговору о зајму био 31.12.2014. године, то на дан брисања наведеног привредног друштва предметно потраживање такође није било застарело. Како је сагласно спроведеном вештачењу, за тужиоца најстарије потраживање по основу плаћених споредних трошкова поводом закљученог уговора о закупу доспело 31.07.2015. године, након чега је накнаду истих тужилац могао да захтева од „Желтурист“ д.о.о. Београд, то је рок застарелости у смислу члана 361. став 1. ЗОО почео да тече 01.08.2015. године, те до дана брисања „Желтурист“ д.о.о. - у принудној ликвидацији, Београд није протекао рок застарелости овог па, следствено томе, ни осталих појединачних потраживања по овом основу. Од дана брисања, застарелост фактички не тече према брисаном друштву, зато што нема дужника обавезе, али почиње тећи нови рок застарелости, прописан посебним законом (Законом о привредним друштвима) према лицу на кога је обавеза прешла по одредбама истог закона, тј. према контролном члану. Након успостављања одговорности контролног члана нема услова за урачунавање времена претходника по члану 363. ЗОО тако што би време потребно за застарелост према изворном дужнику делимично текло до брисања, а делимично након тога према контролном члану. Зато застарелост не може наступити за време краће од три године од дана брисања. Наведени рок није протекао, будући да је привредно друштво „Желтурист“ д.о.о. - у принудној ликвидацији Београд из Агенције за привредне регистре брисано 10.07.2020. године, а тужба је поднета 06.07.2023. године.

Према томе, како нису основани разлози због којих је ревизија изјављена, као ни разлози на које пази по службеној дужности, Врховни суд је на основу процесних овлашћења из члана 414. став 1. Закона о парничном поступку одлучио као у изреци пресуде.

Председник већа-судија

Татјана Матковић Стефановић, с.р.

За тачност отправка

Заменик управитеља писарнице

Миланка Ранковић